

ARMAHTAKAA, SILLÄ TEIDÄTKIN ON ARMAHDETTU

Lk 6:36-42
(5 HJS I vk)
Hämeenlinna
(19.06.2016)

Teksti

36. *Olkaa armahtavaiset, niin kuin teidän Isänne on armahtavainen.*

37. *Älkääkä tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan. 38. Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, pudistettu ja kukkurainen, annetaan teidän helmaanne; sillä millä mitalla te mittaatte, sillä mitataan teille takaisin."*

39. *Hän sanoi heille myös vertauksen: "Eihän sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat lankea kuoppaan? 40. Ei ole opetuslapsi opettajaansa parempi; täysin oppineena jokainen on oleva niin kuin hänen opettajansa.*

41. *Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi? 42. Kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veljeni, annas, minä otan pois rikan, joka on silmässäsi', sinä, joka et näe malkaa omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, sitten sinä näet ottaa pois rikan, joka on veljesi silmässä.*

JOHDANTO

- a) Luukkaan evankeliumin 6. luvussa oleva tekstimme on osa ns. Jeesuksen kenttäsaarnaa. Kenttäsaarnalla on paljon yhtäläisyyttä Mt:n luvuissa 5-7 olevan neljä kertaa pitemmän Jeesuksen vuorisaarnan kanssa. Ne ovat kaksi eri saarnaa. Mt:ssa oleva saarna on nimensä mukaisesti pidetty vuorella. Lk:ssa oleva kenttäsaarna on pidetty tasangolla edellisen jälkeen.
- b) Sekä vuorisaarnan että kenttäsaarnan *rakenne* on samanlainen:
  - Alussa on profeetallinen osa (autaaksijulistukset ja voi-huudot)
  - Keskellä on kehottava (pareneettinen) osa
  - Lopussa on vertauksista koostuva (parabolinen) osa
  - Molemmat saarnat päättyvät samaan vertaukseen.
- c) Molemmat saarnat Jeesus puhui suuren kansanjoukon läsnä ollessa, vaikka hän suuntasikin molemmissa saarnoissa sanansa erityisesti opetuslapsilleen.
- d) Tekstinämme oleva katkelma Jeesuksen kenttäsaarnan keskeltä käsittelee seuraavia asioita:
  - Tekstimme ensimmäinen jae (36) on eräänlainen tekstimme teemajae.
  - Kaksi seuraavaa jae (37-38) sisältävät kolme kehotusta opetuslapsille.
  - Sen jälkeen seuraavat kaksi jae (39-40) sisältävät vertauksen, joka puhuu hengellisestä johtamisesta ja opettamisesta.
  - Tekstimme viimeiset kaksi jae (41-42) sisältävät toisen vertauksen, jossa Jeesus kehottaa opetuslapsiaan itsekritiikkiin.

Mainittuja asioita käsittelemme tässä saarnassa.

1. TEEMAJAE (6:36)

Olkaa armahtavaiset, niin kuin teidän Isänne on armahtavainen (j. 36).

Tekstimme teemajae sisältää kaksi *avainsanaa*, jotka ovat oleellisia tekstimme ymmärtämiseksi. Ne ovat: ”Isä” ja ”niin kuin”. Esitän näistä molemmista muutaman ajatuksen:

1.1. ”Isä”

Isä, isolla I-kirjaimella kirjoitettuna viittaa taivaalliseen Isään. Tämä sana ilmaisee, millainen meidän suhteemme tulisi olla ylöspäin. Jos meidät on kastettu kristillisellä kasteella, me olemme syntyneet Hänen lapsikseen. Ja jos tämä Isä-lapsi -suhde on edelleen kunnossa niin, ettemme ole tuhlaajalapsen teillä, olemme kaikkien kristinuskovien kanssa sisaria ja veljiä Kristuksessa Jeesuksessa.

1.2. ”Niin kuin”

Armollinen suhtautumisemme toisiin Jumalan lapsiin on seurausta omasta Jumala-suhteestamme. Evankeliumi kertoo, että Jumala on syntiselle armollinen Kristuksen tähden. Ja Jumala odottaa niiltä, jotka ovat ottaneet armon evankeliumin vastaan, samaa armollisuutta toisia Jumalan lapsia eli kristinuskovia kohtaan.

Lapsi usein muistuttaa ulkomuodoltaan ja henkisiltä ominaisuuksiltaan isäänsä. Moni tunnistaa lapsesta hänen isänsä. Jeesus odottaa, että Jumalan lapset olisivat myös Isänsä kaltaisia, niin että heidän käytöksestään näkyisi, että he ovat taivaan Isän lapsia. Seuraavassa kahdessa jakeessa Jeesus mainitsee kolme sellaista uskovien ominaisuutta, jotka he ovat saaneet taivaalliselta Isältään. Ne ovat armahtava mieli, armahtava kieli ja armahtavat kädet uskon sisaria ja veljiä kohtaan.

2. ANTEEKSIAANTAMINEN, TUOMITSEMISESTA PIDÄTTÄYTYMINEN JA ANTEILIAISUUS (6:37-38)

Tulemme saarnan toiseen kohtaan ja kertaamme tekstimme kaksi seuraava jactta: ”*Älkääkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan. Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, pudistettu ja kukkurainen, annetaan teidän helmaanne; sillä millä mitalla te mittaatte, sillä mitataan teille takaisin.*” (j. 37-38)

2.1. Armahtavainen mieli – mitä se on?

Anteeksiantaminen (*apolyein*) esiintyy UT:ssa n. 70 kertaa useissa eri merkityksissä: vapauttaa vanki (Lk 23:16-25, vapauttaa taloudellisista velvoitteista (Mt 18:27), vapauttaa sairaudesta (Lk 13:12) päästää luotaan (Mk 6:36).

Jeesus sanoo mainituissa jakeissa: ”*Antakaa anteeksi, niin teille annetaan anteeksi.*” Meistä kukaan ei ymmärtänyt taivaallisen Isän rakkautta meihin, ennen kuin meille aukeni Golgatan salaisuus,

syntien anteeksiantamus Kristuksen sovitustyön perusteella. Golgatan myötä meille alkoi kirkastua, että taivaallinen Isä on se kuningas, joka armahti palvelijaansa ja pyyhki kirjoistaan pois koko 10.000 leiviskän velan, jota hänen palvelijansa ei olisi milloinkaan pystynyt maksamaan takaisin (Mt 18:23-27). Tämä on se tuhlajapojan isä, joka otti nälkiintyneen ja ryysyisen poikansa vastaan, sulki hänet syliinsä ja tunnusti pojakseen (Lk 15:11-24). Tämä on se Isä, joka on Kristuksen tähden antanut anteeksi myös kaikki minun syntini.

Nyt meille sanotaan: ”*Antakaa anteeksi, niin kuin teillekin anteeksi annetaan.*” Älkää tehkö niin kuin se palvelija, joka oli paljon saanut anteeksi ja sitten kiristi kurkusta työtoveriaan, joka oli hänelle velka aivan mitättömän summan.

Paavalikin neuvo Kolossan uskovia: ”Pukeutukaa siis te, jotka olette Jumalan valituista, pyhiä ja rakkaita, sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, sävyisyyteen, pitkämielisyyteen, kärsikää toinen toistanne ja antakaa toisillenne anteeksi, jos kenellä on moitetta toista vastaan. Niin kuin Herrakin on antanut teille anteeksi, niin myös te antakaa.” (Kl 3:12-13.)

2.2. Armahtavainen kieli – mitä se on?

Jeesus sanoo tekstissämme: ”*Älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta.*” Meidän on huomattava, että tässä jakeessa ei kumota yhteiskunnan oikeuslaitosta. Tuomarin virka on tuomita: julistaa syylliseksi tai syyttömäksi ja vapauttaa. Tekstiyhteys osoittaa, että se tuomitseminen, josta tässä on kysymys, koskee Jumalan lasten keskinäisiä suhteita. Uskovien tulisi sopia erimielisyydet keskenään eikä käydä oikeutta käräjillä uskottomien edessä.

Raamattu sanoo: ”Teidän häpeäksenne minä tämän sanon. Eikö teidän joukossanne sitten ole yhtäkään viisasta, joka voisi ratkaista veljien välin? Vaan veli käy oikeutta veljen kanssa, vieläpä uskottomain edessä! (1 Kr 6:5-6).

Anteeksiantamisen vastakohta on tuomitseminen (*krinein*). Tässä sillä tarkoitetaan nimenomaan uskonnollista tuomitsemista, kadotustuomion lausumista. Sellainen on väärä tapa suhtautua toiseen Jumalan lapseen. Ensiksikin se on Jumalan tehtäviin sekaantumista. Toiseksi se on ristiriidassa opetuslapsen itsensä kokeman anteeksisaamisen kanssa. Kolmanneksi meidän on huomattava, että Jeesus puhuu tässä nimenomaan opetuslasten keskinäisistä suhteista.

Kyllä meidän on Jeesuksen ja apostolien tavoin voitava sanoa *kääntymättömille*, että ”ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte” (Lk 13:3, 5). Ajattele keskellä tulipaloa nukkuvaa ihmistä. Jos joku kysyy tulipalosta pelastuneelta: Miksi et herättänyt toveriasi, sanoisiko hän: En raaskinut herättää häntä, kun hän nukkui niin makeasti? On suuri rakkauden teko sanoa kääntymättömälle, että hän hukkuu, ellei usko Kristukseen ja lähde seuraamaan häntä.

2.3. Armahtavat kädet – millaiset ne ovat?

Kolmas asia, josta Jeesus puhuu näissä jakeissa, on anteliaisuus. Hän sanoo: ”*Antakaa, niin teille annetaan.*” Jumala on tuhlailevan antelias. Hän antaa aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin hyvälle, antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärille (Mt 5:45).

Hänellä, taivaan Isällä, on armahtavat kädet. Hänen antinsa on ”*hyvä mitta, sullottu, pudistettu ja kukkurainen.*” Nämä ovat ikivanhoja ilmauksia, jotka tunnetaan jo vanhan liiton ajoilta, tavasta

myydä viljaa tilavuusmittaa (meillä esim. kappa) käyttäen. Sellaista tulee olla myös opetuslasten anteliaisuuden. ”Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa”, sanoo Jeesus opetuslapsilleen Matteuksen evankeliumissa (Mt 10:8).

Luonnostamme ajattelemme, että antaminen tekee taskut tyhjiksi ja antajan köyhäksi. Se ei ole totta. Joku onkin sanonut, että me emme voi voittaa Jumalaa antamisessa. Meidän ei kuitenkaan tule antaa siinä toivossa, että sillä tavalla rikastuisimme. Sellainen olisi itsekästä antamista. Sellaista Jumala ei tue eikä palkitse.

Ystävä hyvä, jos luemme tarkkaavaisesti mainitut kaksi tekstimme jaetta (j. 37-38), joita olemme nyt käsitelleet, meissä herää seuraava kriittinen kysymys: Eikös Jeesus opeta tässä selvästi tekojen oppia eli pelastusta lain teoista: a) ”Antakaa anteeksi, *niin teille anteeksi annetaan.*” b) Älkää tuomitko, *niin ei teitäkään tuomita.*” c) Antakaa, *niin teille annetaan.*” Mainittua käsitystä vahvistaa kaiken lisäksi seuraavat kaksi seikka:

Ensiksi, Jeesuksen sanat ”niin teille anteeksi annetaan”, ”niin ei teitäkään tuomita” ja ”niin teille annetaan” ovat *passiivissa* eli viittaavat Jumalaan, ovat ns. passivum divinum eli Jumala menettelee näin. *Toiseksi*, mainitut Jeesuksen lausumat lupaukset ovat *futuuri* eli tulevaisuutta osoittavassa aikamuodossa. Ne viittaavat viimeiseen tuomioon ja iankaikkiseen elämään. Toisin sanoen Jumala on tuomitseva meidät viimeisellä tuomiolla sen mukaan, miten me olemme täällä ajassa toimineet.

Mikä neuvoksi ongelmaan? Tämä: Raamattu puhuu *elävästä uskosta ja kuolleesta uskosta*:

Paavali sanoo esim. Roomalaiskirjeessä elävästä uskosta näin: ”ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja” (Rm3:28), ja jopa: ”joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi” (Rm 4:5).

Jaakob varoittaa kirjeessään kuolleesta uskosta sanomalla: ”Mitä hyötyä, veljeni, siitä on, jos joku sanoo itsellään olevan uskon, mutta hänellä ei ole tekoja? Ei kaikeksi usko voi häntä pelastaa?” (Jk 2:14). Ja Jaakob jatkaa samassa luvussa: ”Samoin uskokin, jos sillä ei ole tekoja, on itsessään kuollut. Joku ehkä sanoo: ’Sinulla on usko, ja minulla on teot’; näytä sinä minulle uskosi ilman tekoja, niin minä teoistani näytän sinulle uskon.” (Jk 2:17-18.) Ja Jaakob päättää: ”Sillä niin kuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin myös usko ilman tekoja on kuollut” (Jk 2:26).

Hengen hedelmät todistavat elävästä uskosta ja niiden puuttuminen todistaa kuolleesta, luulo- tai valheuskosta. Jeesus puhuu tekstissämme elävästä uskosta, joka kantaa hedelmää.

3. JOHTAMINEN JA OPETTAMINEN (6:39-40)

Tulemme saarnan kolmanteen kohtaa. ja kertaamme seuraavat tekstimme kaksi jaetta: *Hän sanoi heille myös vertauksen: "Eihän sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat lankea kuoppaan? Ei ole opetuslapsi opettajaansa parempi; täysin oppineena jokainen on oleva niin kuin hänen opettajansa.* (j. 39-40.)

Kenttäsaarnan kehotusten (pareneesin) vaihtuminen opetukseen näkyy parhaiten siitä, että imperatiivit, käskymuodot loppuvat. Opetuksen muotona tekstissämme ovat vertaukset. Kuvapuheet ja vertaukset jatkuvat kenttäsaarnan loppuun saakka jakeeseen 49, vaikka sinne saakka meidän tämän sunnuntain tekstimme ei ulotu.

3.1. Johtaminen

Tässä ensimmäisessä vertauksessa Jeesus varoittaa sekä johtajia että johdettavia. Jos taluttaja ei näe enempää kuin talutettava, kulkeminen on ongelmallista. Sokea taluttaja johtaa autettavansa onnettomuuteen. Jeesuksen opetuslasten ei tule olla fariseusten kaltaisia johtajia, jotka olivat hengellisesti sokeita ja johtivat kansaa monenlaisiin ”monttuihin”. Sen, joka ohjaa toisia oikealle tielle, täytyy itse nähdä, minne ollaan menossa.

3.2. Opettaminen

Lisäksi Jeesus toteaa opettajan ja oppilaan välisestä suhteesta, ettei oppilas voi olla parempi kuin hänen opettajansa. Jeesuksen aikana oppilas ei voinut edistyä opettajaansa pitemmälle, koska antiikin oppilaat oppivat kaiken opettajaltaan, kun ei ollut yleensä käytössä kirjoja eikä kirjastoja. Siksi oppilaan tavoitteena saattoi olla vain opettajansa tason saavuttaminen. – Me olemme tänä päivänä tässä suhteessa onnellisemmassa asemassa.

4. OPETUSLASTEN ITSEKRITIIKKI (6:41-42)

Tulemme saarnan neljänteen kohtaan ja kertaamme tekstimme kaksi viimeistä jaetta: *Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi? Kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veljeni, annas, minä otan pois rikan, joka on silmässäsi', sinä, joka et näe malkaa omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, sitten sinä näet ottaa pois rikan, joka on veljesi silmässä.* (j. 41-42.)

Tämä toinen vertaus on tyypillistä Jeesuksen huumoria, äärimmäisen liioittelun, *hyperbolan*, käyttöä. Vertaa esimerkiksi Jeesuksen sanaa siitä, että ”helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi (διὰ τρυπήματος ραφίδος, *dia trypeematos rafidos*) kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan” (Mt 19:24).

Kreikan κάρφος (*karfos*) tarkoittaa ’rikkaa’, ’roskaa’, ’tikkua’, ja kreikan δοκός (*dokos*) tarkoittaa ’hirttä’, tarkemmin sanottuna ’kurkihirttä’. Vanhojen suurten maalaispirttien yläpohjan eli laipion kannattamina olivat orsihirret ja niiden alapuolella ja niiden kannattamina oli tavallisesti jyhkeä kurkihirsä. Minun synnyinkodissani Väisälän mäellä Juvan Vuorilahdessa oli pirtin kurkihirtenä niin järeä haapa, että sitä käytiin kauempaakin katsomassa.

Meillä on hengellisessä näkökyvyssämme paha vika, meillä on omituiset linssit. Kun katsomme lähimmäistämme, naapuriamme, puolisoamme, hänen vikansa näkyvät selvästi ja suurina. Kun taas katsomme itseämme, emme huomaa juuri mitään vikaa tai aivan jotain pientä. Toisen vian ne suurentavat kurkihirreksi, oman vian ne pienentävät mitättömäksi, suorastaan olemattomaksi roskaksi.

Tästä on kaksi vakavaa seurausta: Toinen koskee suhdettamme Jumalaan. Emme näe syntejämme emmekä ajattele tarvitsevamme päivittäin Jumalan armoa ja Kristuksen lahjavanhurskautta. Toinen paha seuraus on suhteemme vääristyminen toisiin ihmisiin

Tarvitsemme silmä lääketettä. Sitä saa apteekkarilta, jonka nimi on Jeesus. Hän sanoo: ”Minä neuvon sinua ostamaan minulta kultaa, tulessa puhdistettua, että rikastuisit, ja valkeat vaatteet, että niihin

pukeutuisit eikä alastomuutesi häpeä näkyisi, ja *silmävoidetta* voidellaksesi silmäsi, että näkisit” (Ilm 3:18).

PÄÄTÖS

Jeesus edellyttää opetuslapsiltaan jokapäiväistä parannusta. Ellemme siihen suostu, meistä ei ole toisten hengellisiksi auttajiksi. Jokapäiväinen parannus on Jumalan lapsen elämässä enemmän kuin tarpeellista, se on välttämätöntä.

Virret: 432; 328; 430; 439; (Eht. 445, 822 ja 739); 442